

BEHEERSPLAN

voor het beheers- en reservaatgebied

VELUWE

(1329 ha beheersgebied; 1126 ha reservaatgebied)

BGGPK004

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland
juni 1991

Ingangsdatum: 1 juli 1991

I N H O U D S O P G A V E

	<u>blz</u>
<u>Inleiding</u>	1
1.1. Relatienota	1
1.2. Beheers- en reservaatgebieden	1
1.3. Bergboerenregeling	1
1.4. Opstellen van een beheersplan	2
1.5. Beheersovereenkomsten	2
2. <u>Beschrijving van het beheers- en reservaatgebied Veluwe</u>	3
2.1. Algemeen	3
2.2. Natuur en landschap	4
2.3. Landbouw	5
2.4. Ruimtelijk beleid	5
3. <u>Begrenzing en status</u>	8
3.1. Uitgangspunten	8
3.2. Status	8
4. <u>Beheersdoelstellingen en beheerspakketten</u>	12
4.1. Beheersdoelstellingen	12
4.2. Beheerspakketten	12
4.3. Ontheffingsmogelijkheden	17
4.4. Randvoorwaarden	17
5. <u>Vergoedingen</u>	18
5.1. Grondsoort	18
5.2. Vergoeding voor pakket 1	18
5.3. Grondslagen voor de berekening van de overige vergoedingen	18
5.4. Vergoeding aan de verpachter	20
5.5. Bijzondere bepalingen	20

Bijlage 1: Vergoedingen (prijspeil 1991)

Bijlage 2: Kaart van het beheers- en reservaatgebied

1. INLEIDING

1.1. Relatienota

In februari 1975 heeft de toenmalige regering aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal de "Nota betreffende de relatie tussen landbouw en natuur- en landschapsbehoud", kortweg de Relatienota, aangeboden. Hierin worden de ontwikkelingen in de landbouw en de ontwikkelingen ten aanzien van natuur en landschap beschreven. In de nota wordt geconstateerd dat de modernisering van de landbouw en de daarmee gepaard gaande wijzigingen in het grondgebruik op veel plaatsen hebben geleid tot een aantasting of bedreiging van natuur- en landschapswaarden. Om voor dit probleem een oplossing te bieden heeft de regering in de Relatienota een aantal maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn erop gericht in bepaalde gebieden een meer op natuur en landschap afgestemd grondgebruik te gaan voeren. Daartoe zijn en worden in Nederland gebieden als beheersgebied of als reservaatgebied aangewezen.

De uitvoering van het relatienotabeleid geschiedt op basis van de Regeling beheersovereenkomsten 1988 (RBO 1988).

1.2. Beheers- en reservaatgebieden

In beheersgebieden wordt er naar gestreefd de landbouw blijvend een bestaan te bieden, terwijl tegelijkertijd de bedrijfsvoering is gericht op doeleinden van natuur en landschap. Er is sprake van een actieve beheersprestatie. De ondernemers in de landbouw die hieraan meewerken ontvangen daarvoor een vergoeding wanneer zij met het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL), op basis van vrijwilligheid, een beheersovereenkomst sluiten.

In reservaatgebieden wordt er naar gestreefd om de betreffende grond te verwerven ten behoeve van een terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie. In de periode voorafgaande aan deze verwerving kunnen ondernemers, op dezelfde wijze als in beheersgebieden, op basis van vrijwilligheid een beheersovereenkomst sluiten.

Of een gebied als beheersgebied of als reservaatgebied wordt aangemerkt is afhankelijk van de kwetsbaarheid van de natuurwaarden en de inpasbaarheid van het gewenste beheer in de agrarische bedrijfsvoering. In samenhang daarmee speelt de verhouding in kosten tussen het beheer op basis van beheersovereenkomsten en het reservaatbeheer een rol.

In de beheers- en reservaatgebieden worden de beheersverplichtingen en de vergoedingen vastgelegd in de hiervoor genoemde beheersovereenkomsten.

1.3. Bergboerenregeling

Naast de in 1.2. beschreven beheersregeling wordt in Nederland de zogenaamde Bergboerenregeling toegepast. De Bergboerenregeling is de nationale uitwerking van de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de landbouw in bergstreken en sommige probleemgebieden. De regeling wordt toegepast in beheersgebieden en in reservaatgebieden die niet op korte termijn zullen worden verworven alsmede in bepaalde gebieden daarbuiten. In deze ge-

bieden kunnen ondernemers door het sluiten van een overeenkomst met het BBL een compenserende vergoeding ontvangen, waarbij zij zich verplichten de natuurlijke handicaps in stand te houden. Het gaat hierbij om zogenaamd passief beheer.

1.4. Opstellen van een beheersplan

De mogelijkheid voor ondernemers om in beheers- en reservaatgebieden beheersovereenkomsten te sluiten ontstaat nadat Gedeputeerde Staten (GS) voor de betreffende gebieden een beheersplan hebben vastgesteld.

Op 5 januari 1990 hebben GS een voorontwerp-begrenzing van beheers- en reservaatgebieden op de Veluwe aangeboden aan de PCBL, met het verzoek om met inachtnaam van die begrenzing een voorontwerp-beheersplan op te stellen. Op 3, 7 en 8 mei 1990 is door de provincie Gelderland en de Directie Beheer Landbouwgronden aan belanghebbenden op de Veluwe voorlichting gegeven over de voorontwerp-begrenzing en over beheersregelingen.

Vervolgens werd het beheersplan opgesteld door de Provinciale Commissie Beheer Landbouwgronden (PCBL). In de PCBL hebben vertegenwoordigers van Landbouw, Natuurbescherming, Ruimtelijke Ordening, Provincie, Gemeenten en Waterschappen zitting, onder voorzitterschap van een lid van GS. De directeur Landbouw, Natuur en Openlucht recreatie is secretaris van de PCBL.

Voordat een beheersplan wordt vastgesteld vindt door de Commissie Beheer Landbouwgronden (CBL) een toetsing aan het landelijke beleid ten aanzien van de Relatienota plaats.

In de procedure voor het opstellen van een beheersplan is voorzien in mogelijkheden voor inspraak van betrokkenen; voorts is er, vóór de uiteindelijke vaststelling door GS, gelegenheid tot het indienen van bezwaren.

1.5. Beheersovereenkomsten

Na vaststelling van het beheersplan kan een ondernemer voor (een deel van) zijn in het gebied gelegen cultuurgrond een beheersovereenkomst sluiten. In de beheersovereenkomst leggen de ondernemer en het BBL de beheersverplichtingen en vergoedingen vast op grond van het beheersplan. Ten aanzien van de in de beheersovereenkomst op te nemen beheersverplichtingen, heeft de ondernemer een aantal keuzemogelijkheden, zoals in hoofdstuk 4 wordt aangegeven. De beheersovereenkomst kan, indien de ondernemer dat wenst, na één jaar worden opgezegd (proefjaar). Wanneer de ondernemer daarvan geen gebruik maakt, duurt de beheersovereenkomst tot het einde van de lopende beheersperiode, doch nooit korter dan vijf jaar, met inbegrip van het proefjaar. De beheersperiode duurt zes jaar. Daarna kan de beheersovereenkomst worden voortgezet.

2. BESCHRIJVING VAN HET BEHEERS- EN RESERVAATSGBIED VELUWE

2.1. Algemeen

De beheers- en reservaatgebieden in het beheersplan Veluwe betreffen voornamelijk kwelgebieden aan de randen van de Veluwe, gebieden langs de Hierdensé beek, gebieden in landbouwenclaves en een weidevogelgebied nabij het Nulder-nauw. Voorts zijn verspreid over de Veluwe een aantal kleinere gebieden aange-
wezen.

De gebieden zijn gelegen in of in de nabijheid van Nederlands grootste aaneengesloten bos- en natuurgebied, het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN). De waarde die het CVN als natuurlijk milieu en aantrekkelijk landschap vertegenwoordigt hangt vooral samen met kenmerken als uitgestrektheid, ruimte, rust en -daarmee samenhangend- de aanwezigheid van en de variatie in diersoorten en plantengemeenschappen.

Het gebied is zowel in geologisch als in geomorfologisch opzicht van grote betekenis. Het dankt zijn ontstaan aan een ijstijd. De gebieden die gelegen zijn op de flanken van de stuwwallen liggen voornamelijk in de smeltwater-erosiedalen.

Vrijwel het gehele plangebied bestaat uit podzolgronden. In gebieden met een oude landbouwkundige historie komen enkeerdgronden voor. In de erosiedalen is door de daar voorkomende kwel plaatselijk veen ontstaan. Langs de Randmeerkust komen verspreid zeeklei- en beekerdgronden voor.

De grondwaterstanden in het CVN zijn over het algemeen zeer laag. In de enclave Uddel-Elspeet komt door een slecht doorlatende bodemlaag een hoge (schijn-)grondwaterspiegel voor. Het gevolg daarvan is dat men daar een fijn vertakt stelsel van waterlopen aantreft die allen afwateren op de Staverdensche en Leuvenumsche Beek. Door het ondiepe watervoerende pakket worden de kwelgebieden binnen de enclave direct beïnvloed door het voedselrijk grondwater van bovenstrooms gelegen landbouwgronden.

In de overige, vochtige landbouwenclaves komen eveneens slecht doorlatende bodemlagen voor waardoor hoge (schijn-)grondwaterspiegels ontstaan; zij hebben echter geen oppervlakte-afwatering.

De kwelgebieden op de flanken van het CVN worden allen gevoed met kwelwater uit het Veluwemassief. Voorzover de kwelgebieden hoog op de stuwwalflank zijn gelegen komt hier water aan de oppervlakte met een betrekkelijk korte verblijftijd in de bodem. De grondwaterkwaliteit kan hier sterk worden beïnvloed door het bovenstrooms aanwezige grondgebruik. Voorzover het agrarisch gebruikte percelen betreft zijn ze veelal opgenomen in de begrenzing van dit beheersplan. De onderaan de stuwwal gelegen gebieden worden gevoed met kwelwater met een langere verblijftijd in de bodem. Deze gronden zullen dan ook vooralsnog veel minder worden beïnvloed door veranderende grondwaterkwaliteit.

De ontwikkeling van het cultuurlandschap van de Veluwe kent een lange geschiedenis. De bewoning, die op de hogere delen begon, heeft zich in de loop der tijden uitgebreid naar lager gelegen gebieden; daar waren de omstandigheden om vee te weiden beter. Met de toename van de bevolking werd de noodzaak om bos te ontginnen voor landbouwkundig gebruik steeds groter. Daardoor is een zekere mozaïekverkeveling ontstaan. Deze structuur treft men nu met name in de landbouwenclaves nog aan. Door te intensieve beweiding van bossen en heideterreinen zijn stuifzanden ontstaan.

2.2. Natuur en landschap

Zoals in de voorgaande paragraaf is omschreven, is de variatie aan ecosystemen op de Veluwe groot. Een aantal daarvan is in natuurwetenschappelijk opzicht van zeer grote waarde.

Het bos dat ca. 40% van de oppervlakte van het CVN beslaat heeft een belangrijke economische betekenis vanwege de houtproductie en de functie voor toerisme en recreatie. In delen van het gebied heeft het bos daarnaast ook een functie voor natuur. In de bossen die variëren van droog tot nat, komen onder andere de volgende plantesoorten voor: grootbloemige muur, salomonszegel, dalkruid, witte klaverzuring, oeverzegge en ijle zegge. Voorts komt in het bosgebied een grote verscheidenheid aan dieren voor, waaronder meer dan 100 soorten broedvogels, zoals onder andere diverse zangvogels en roofvogels, edelherten, damherten, wilde zwijnen en dassen. Daarnaast komen diverse soorten amfibieën voor waaronder de heikikker, de knoflookpad en de alpensalamander.

Wat betreft de cultuurgronden kan worden geconstateerd dat in het grootste deel daarvan geen actuele botanische waarden (meer) aanwezig zijn. Enkele graslandpercelen kennen als gevolg van een extensief agrarisch gebruik nog een redelijke soortenrijkdom. De oppervlakte grasland met een potentiële vegetatiekundige waarde is echter aanzienlijk groter. Het gaat hierbij om percelen die bodemkundig en hydrologisch nog een redelijk ongestoorde uitgangssituatie kennen. Veel broedvogels en zoogdieren maken naast het bos of de heideterreinen gebruik van de cultuurgronden als fourageergebied. In dit verband kunnen onder andere het korhoen, de das en het roodwild worden genoemd.

Op een groot deel van de bouwlanden op de Veluwe wordt maïs geteeld. Echter ook op de graanpercelen is als gevolg van de moderne teeltwijze geen bijzondere akkerflora aanwezig. De potentiële betekenis voor de akkerflora en -fauna van vele bouwlandpercelen is echter groot.

Naast het handhaven en ontwikkelen van natuurwetenschappelijke waarden is een aantal percelen aangewezen ten behoeve van de buffering van aangrenzende natuurterreinen, met name heideterreinen.

De abiotische omstandigheden van de cultuurgronden die in het beheersplan Veluwe opgenomen zijn lopen zeer sterk uiteen. Hieronder worden de twee meest voorkomende situaties besproken.

- Graslanden in kwelsituaties; Kwelgebieden konden tot voor kort alleen extensief gebruikt worden door de ongunstige landbouwkundige omstandigheden zoals een overmaat aan vocht en een te geringe draagkracht van de bodem. Met name in kwelsituaties zijn heden ten dage dan ook nog de meeste actuele natuurwaarden te vinden, zij het nu vaak beperkt tot perceelsranden en oevers van beken, sprengen en andere waterlopen. Voorkomende plantesoorten zijn onder andere watertorkruid, grote egelskop en pijlkruid.
- Droge graslanden; Tot in het recente verleden kwamen vegetaties van schrale, droge graslanden veelvuldig voor op de Veluwe. In enkele decennia zijn ze door bemesting echter vrijwel verdwenen uit de percelen en slechts hier en daar bewaard gebleven in de perceelsscheidingen, greppelkanten en wegbermen. Naast de overgebleven standplaatsen zijn in een aantal situaties mogelijkheden aanwezig voor regeneratie van dit soort graslandvegetaties.

2.3. Landbouw

De landbouw in het beheers- en reservaatgebied Veluwe laat zich met de volgende kengetallen karakteriseren (Bron: CBS-Landbouwtelling 1989).

Aantal bedrijven met grond in het gebied	293
Aantal hoofdberoepsbedrijven	217
Aantal melkveehouderijbedrijven	132

Onderstaande gegevens hebben betrekking op de hoofdberoepsbedrijven met meer dan 80 sbe en meer dan 60% van de sbe's in de melkveehouderij.

Gemiddelde bedrijfsomvang (sbe)	171
Gemiddelde bedrijfsgrootte (ha)	20
Gemiddelde veebezetting (gve/ha)	2,7
Gemiddeld aantal melkkoeien op bedrijven met melkkoeien	37
Aandeel grasland in bedrijfsoppervlakte (%)	84

2.4. Ruimtelijk beleid

In deze paragraaf wordt in kort bestek ingegaan op relevante regelgeving op Rijks-, Provinciaal en Gemeentelijk niveau ten aanzien van het gebied Veluwe.

Rijk

In het Natuurbeleidsplan is de Veluwe aangemerkt als een gebied met in (inter)nationaal opzicht belangrijke, duurzaam te behouden ecosystemen (kerngebied). Getracht wordt het ecologisch functioneren van de Veluwe te versterken en barrières binnen het gebied te verminderen. Daarnaast biedt de oostrand van de Veluwe en het dal van de Hierdense beek goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Gepoogd wordt het natuurlijke karakter van de beken te herstellen. Enkele beken aan de oost-zijde van de Veluwe zijn vermeld in het Structuurschema Natuur en Landschapbehoud als biologisch en geomorfologisch waardevolle beken. Delen van de Veluwe zijn aangemerkt als (potentieel) nationaal park. In het Structuurschema Openluchtrecreatie is de Veluwe aangemerkt als Nationaal Landschap.

De Hierdense beek is onderdeel van het project Bestrijding Overmatige Algenbloei Randmeren.

Provincie

De beheers- en reservaatgebieden op de Veluwe maken deel uit van de in 1987 vastgestelde streekplannen Veluwe en Midden-Gelderland.

Het grootste deel van het gebied is gelegen in het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN). Een klein deel is gelegen in de overgangszone CVN-IJsselvallei, in het agrarisch gebied IJsselvallei en in de Gelderse Vallei.

Het beleid voor het CVN is voornamelijk gericht op bescherming en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden, bevordering van bosbouw en op voortzetting van het verspreid voorkomend agrarisch gebruik.

Het beleid in het overgangsgebied CVN-IJsselvallei is gericht op voortzetting van het agrarisch en recreatief gebruik met behoud van afwisseling in landschapskenmerken.

In de IJsselvallei is het beleid gericht op ontwikkeling van het agrarisch gebruik en op bescherming van natuurwetenschappelijk waardevolle kwelsituaties.

Het beleid in de Gelderse Vallei is gericht op ontwikkeling van het agrarisch gebruik, verbetering van landschappelijke kwaliteiten en op bescherming van verspreid voorkomende natuur- en landschapswaarden.

Het beleid voor de enclave Uddel/Elspeet is gericht op beperking van de milieubelasting en op het nastreven van afstemming van het agrarisch gebruik op de waarden van natuur en landschap, bijvoorbeeld door toepassing van de Relatienota.

In het uitvoeringsprogramma van het streekplan is aangegeven dat het beleidsvoornemen met betrekking tot de afstemming van het agrarisch gebruik op de doelstelling van natuurbehoud onder meer gerealiseerd zal worden via de concrete begrenzing van relatienotagebieden en de bevordering van de totstandkoming van een beheersplan.

In het ontwerp Waterhuishoudingsplan heeft het water in nagenoeg alle kwelgebieden de functie van: "water voor landbouw en kwelafhankelijke land- en waternatuur". Het water van de beken heeft de functie van: "water voor natuur van het hoogste ecologische niveau". Enkele enclaves in het CVN hebben de aanduiding: "gebied met diepe grondwaterstand". Het water in enkele randgebieden heeft de functie: "water voor de landbouw", veelal met de aantekening dat rekening gehouden moet worden met waterkwantiteit en oppervlaktewaterkwaliteit in verband met benedenstrooms gelegen natte natuur.

Gemeenten

Het beheers- en reservaatgebied is gelegen in verschillende gemeenten. De bestemming van de beheers- en reservaatgebieden in het bestemmingsplan buitengebied van de diverse gemeenten is hieronder aangegeven.

De beheers- en reservaatgebieden gelegen in de nabijheid van de Hierdense beek, rond de Mariahoeve, in Wenum-Wiesel, aan de Koppelspreng, rond kasteel De Horst, bij Groenendaal en gedeelten van gronden aan de Oude Beek te Beekbergen/Lieren, allen in de gemeente Apeldoorn zijn bestemd als agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

Het beheersgebied rond Haslo in de gemeente Apeldoorn is bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

Gedeelten van de beheers- en reservaatgebieden langs de Oude Beek in Beekbergen/Lieren en ten oosten van Loenen in de gemeente Apeldoorn zijn bestemd als agrarisch gebied.

Het beheersgebied gelegen aan de Schelmseweg in de gemeente Arnhem is bestemd als agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden terwijl het reservaatgebiedje nabij Warnsborn is bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

De beheers- en reservaatgebieden gelegen rond kasteel Schaffelaar, in Het Kootwijksche Veld, bij Ouwendorp, bij Boeschoten en rond het Grijs Veen, allen in de gemeente Barneveld zijn bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

De reservaatgebiedjes bij Koudhoorn en aan de Ganzenbeek eveneens in de gemeente Barneveld hebben de bestemming agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

Het reservaatgebiedje rond Huize Eerbeek in de gemeente Brummen is bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

De beheers- en reservataatsgebieden gelegen rond de Hindekamp/De Ginkel, Oud Reemst en het Wekeromsche Zand in de gemeente Ede zijn allen bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden. De beheers- en reservataatsgebieden gelegen in het Korte Broek, aan de Hartensche Molenbeek, in het Pollensche Veen, rond Gortel, bij Dijkhuizen, aan de Paal-/Vlasbeek, in oostelijk deel van Vossenbroek en rond Hanendorp/'t Laar allen in de gemeente Epe zijn bestemd als agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

De beheers- en reservataatsgebieden gelegen aan De Geelmolensche beek, rond de sprengen bij Het Laar, in het Tongerense Veen, aan de Koekenbergweg en in het westelijk deel van Dijkhuizen, allen eveneens gelegen in de gemeente Epe zijn bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

De beheersgebieden bij Dasselaar, enkele percelen bij De Beek en de reservataatsgebiedjes bij het Houtdorperveld en bij het Speulderbosch, allen in de gemeente Ermelo zijn bestemd als agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

De beheers- en reservataatsgebieden gelegen aan de Hierdense beek in de gemeente Ermelo zijn bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

De beheers- en reservataatsgebieden gelegen in Het Veen/Zuppeld en bij de Putjensberg in de gemeente Heerde zijn bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

Het reservataatsgebiedje nabij Prinsenkamp in de gemeente Nijkerk is bestemd als agrarisch gebied met landschappelijke waarde.

De reservataatsgebieden in Vierhouten, rond Mosterdveen en rond Kleine Kolonie in de gemeente Nunspeet, zijn bestemd als agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden. Eén perceel grenzend aan de Elspeetseheide is bestemd als terrein voor verblijfsrecreatie, dit perceel is thans in gebruik als landbouwgrond.

De landbouwgronden in de reservataatsgebieden rond Veenhuizerveld in de gemeente Putten zijn afwisselend bestemd als agrarisch gebied of als agrarisch gebied met grote landschappelijke waarde.

De beheers- en reservataatsgebieden gelegen aan de Molenbeek, de Heelsumse beek, op landgoed Wolfheze en bij Westerbouwing, allen gelegen in de gemeente Renkum zijn bestemd als agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

Aan de Heelsumse beek liggen enkele percelen die zijn bestemd als agrarisch gebied.

De beheers- en reservataatsgebieden nabij kasteel Rozendaal, in de Ellecomsche Polder, in het Soerensche Broek en aan de Soerensche Beek in de gemeente Rheden zijn bestemd als agrarisch gebied met grote landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden.

3. BEGRENZING EN STATUS

3.1. Uitgangspunten

Zoals in de meeste delen van Gelderland zijn ook op en rond de Veluwe de vegetatiekundige waarden op de percelen vrijwel verdwenen. Bij de begrenzing van de beheers- en reservaatgebieden is naast de actuele waarde van de percelen vooral gekeken naar de herstel- en ontwikkelingsmogelijkheden. Deze zijn afgemeten aan:

- De mate waarin restanten van de oorspronkelijke vegetatie van de percelen bewaard zijn gebleven in de perceelsranden.
- De hydrologische situatie; waarbij voorkeur is gegeven aan gebieden met een continue aanvoer van schoon water.
- De mogelijkheden tot ruimtelijke isolatie van het beheers- en reservaatgebied ten opzichte van intensief gebruikte landbouwgronden.
- Ligging ten opzichte van bestaande bezittingen van natuurbeschermingsorganisaties.

Aan de hand van bovengenoemde uitgangspunten zijn de gebieden als volgt gegroepeerd:

- Kwelgebieden in erosiedalen
- Kwelgebieden onderaan de stuwwalflanken
- Beekdal van de Hierdense beek
- Vochtige landbouwenclaves
- Droge landbouwenclaves
- Verbinding noordelijke Gelderse Vallei
- Overige gebieden

3.2. Status

De keuze voor beheersgebied of reservaatgebied is in eerste instantie bepaald door het beheer dat nodig is om de gewenste beheersdoelen te bereiken.

Kwelgebieden in erosiedalen:

Het betreft de volgende gebieden: Tongerense veen, Paal- en Vlasbeek, Pollensche Veen, Hanendorp/'t Laar, Geelmolensche beek, Hartensche Molenbeek, Nijmolensche Beek, Wenum-Wiesel, Koppelsprengen, beekdal Oude Beek, Ellecomse polder, Rozendaal, Westerbouwing, beekdal van de Heelsumse en Molenbeek.

Deze categorie kwelgebieden is veelal relatief hoog op de stuwwal gelegen, dicht bij de grens tussen infiltratie- en kwelgebied. Het gevolg daarvan is dat de grondwaterstroming een belangrijke horizontale component heeft. Dit betekent dat nadrukkelijk rekening gehouden moet worden met eventuele beïnvloeding van de grondwaterkwaliteit door bovenstrooms gelegen landbouwpercelen. Deze gronden zijn in veel gevallen als beheersgebied opgenomen in de begrenzing. De begrenzing van deze gebieden sluit vaak aan bij de grens van het bosgebied van de Veluwe waardoor mogelijkheden ontstaan de betekenis van deze gebieden als voedselgebieden voor grofwild en das verder uit te breiden. De kern van de kwelgebieden, die doorgaans als reservaatgebied is begrensd, bestaat uit actueel of potentieel botanisch waardevolle natte of vochtige graslanden, die onder invloed staan van het grondwater.

Het beheer van de reservaatpercelen zal na verwerving gericht zijn op verschraling door het achterwege laten van bemesting gecombineerd met extensief hooien of begrazen.

In de omringende beheersgebieden gaat het om bufferbeheer en beheer van randen. Lokaal komen ook lichte vormen van botanisch beheer in aanmerking evenals akkerbeheer.

Kwelgebieden onderaan de stuwwalflanken:

Het betreft de volgende gebieden: Het Veen en 't Zuppeld, Dijkhuizen, Vossenbroek, Korte Broek, Loenensche Beek, Kasteel ter Horst, Soerensche Broek en Soerensche Beek en Dasselaar.

Het is opmerkelijk dat tot op ruime afstand van het Centraal Veluws Natuurgebied nog floristisch soortenrijke natte percelen aanwezig zijn, ondanks dat de gebiedjes gelegen zijn temidden van intensief gebruikte landbouwgronden. Dit hangt samen met de stromingsrichting, de herkomst en de samenstelling van het grondwater dat in deze gebieden aan de oppervlakte komt. Het kwelwater in deze gebieden is minder beïnvloed door menselijke activiteit dan in de kwelgebieden die hoog op de stuwwal liggen. Door deze hydrologische situatie is de begrenzing van deze gebieden krap gekozen, zonder of met geringe bufferzones.

Geïsoleerde terreinlaagtes zijn geheel begrensd als reservaatgebied, overige onder deze categorie vallende gronden zijn begrensd als beheersgebied.

Belangrijkste doelstelling in deze gebieden is herstel en ontwikkeling van kwelgraslanden; hiertoe is een botanisch beheer nodig zonder bemesting en met late maai- en weidedata of extensieve beweiding. Een dergelijk beheer wordt niet inpasbaar geacht in de agrarische bedrijfsvoering. In het gebied Dasselaar is tevens weidevogelbeheer gewenst.

Voorzover voor de gebieden botanisch beheer gewenst is zijn ze aangewezen als reservaatgebied, voor het weidevogelgebied Dasselaar en voor Loenensche Beek kan de doelstelling worden bereikt met beheersgebied.

Beekdal van de Hierdense Beek;

Het betreft de volgende gebieden: beekdalgraslanden langs de beek, overige percelen langs de beek, kwelgebieden langs zijbeekjes, vochtige heideontginningen en een buffer tussen Houtdorperveld en Hierdense Beek.

Onder het grootste deel van de enclave Uddel-Elspeet is een slecht doorlatende bodemlaag aanwezig, waardoor hoge (schijn-)grondwaterstanden optreden. Hierdoor kunnen de kwelgebieden binnen de enclave worden beïnvloed door vervuild grondwater uit bovenstrooms gelegen landbouwgronden.

Beekdalgraslanden en overige vochtige graslanden komen in aanmerking voor botanisch beheer en zijn aangewezen als reservaatgebied. Percelen waar akker-, buffer- of licht botanisch beheer eventueel in combinatie met randenbeheer gewenst is zijn aangewezen als beheersgebied.

Vochtige landbouwenclaves;

Het betreft de volgende gebieden: enclaves Vierhouten en Mosterdveen, Grijze Veen, Kootwijksche Veld, De Ginkel en Schelmseweg.

De meeste landbouwenclaves op de Veluwe hebben zeer diepe grondwaterstanden. Hier betreft het echter de weinige enclaves met hoge (schijn-)grondwaterstanden. Belangrijk is het om niet alleen de natte delen adequaat te beheren maar om ook de gradiënt naar de omringende droge gronden te ontwikkelen. Daarvoor is het botanisch beheer de meest geëigende beheersvorm. De gebieden zijn overwegend aangewezen als reservaatgebied.

Droge landbouwenclaves;

Het betreft de volgende gebieden: Putjensberg, Gortel, Elspeetse heide, overgang Houtdorperveld-Speulderbos, Garderensche veld en Ouwendorp, Koudhoornsche heide en Boeschoten, Haslo, Asselsche heide, Kootwijksche veld, Hindekamp, Woeste Hoeve, Groenendaal, Groenendaalse weg, Wekeromsche zand, Oud-Reemst, Warnsborn, Hoog-Soeren en Wolfheze.

De droge landbouwenclaves zijn om de volgende redenen van belang:

- voedselgebied en trekroute voor grof wild en das.
- bedreiging door hoge mestgiften van aanliggende terreinen.
- groeiplaatsen voor vegetaties van droge gronden.
- foerageergebied voor korhoen-kuikens (voor de gebieden Asselsche Heide en Uddelsche Buurtveld).

De percelen met een actuele waardevolle droge graslandvegetatie zijn opgenomen in de begrenzing. Voor de overige terreinen is een keuze gemaakt uit de meest belangrijke uit het oogpunt van grofwildbeheer of als bufferzone voor waardevolle heide of bos.

Voor de meeste percelen is een bufferbeheer of licht botanisch beheer voldoende, hier is gekozen voor beheersgebied. Voor sommige terreinen is het wenselijk de inrichting ingrijpend te wijzigen bijvoorbeeld door middel van het realiseren van een meer geleidelijke overgang van landbouwgrond naar bos. In deze gevallen is gekozen voor begrenzing als reservaatgebied.

Verbinding noordelijke Gelderse Vallei;

Het betreft de volgende gebieden: Veenhuizerveld en Prinsenkamp.

Het noordelijk deel van de Gelderse Vallei bevat grote concentraties waardevolle natuurterreinen, deze grenzen plaatselijk dicht aan de Veluwe. De uitwisseling van dieren tussen deze natuurterreinen en het Centraal Veluws Natuurgebied wordt echter sterk belemmerd door de verstedelijking van de Veluwe-randzone en door verblijfsrecreatie. De plaatsen waar sprake is van een vrije doorgang zijn mede met het oog op een gewenste verandering van de inrichting ten behoeve van de fauna en de ontwikkelingsmogelijkheden voor de vegetatie thans aangewezen als reservaatgebied.

Overige gebieden;

Het betreft de volgende gebieden: landgoed Schaffelaar, Boschkolk bij Wapenveld, landgoed Bonenkamp bij Heerde en Huize Eerbeek.

Deze gebieden hebben een relatief soortenrijke vegetatie of grenzen aan een dergelijk perceel. Waar het accent ligt op botanisch beheer, zijn deze percelen aangewezen als reservaatgebied. Indien akkerbeheer of licht botanisch beheer eventueel in combinatie met randenbeheer gewenst is, zijn de percelen aangewezen als beheersgebied.

Ten aanzien van de statusbepaling van relatienotagebieden binnen NSW-landgoederen, voor zover geen eigendom van natuurbeschermingsorganisaties, is het uitgangspunt gehanteerd, dat in situaties waarin het gewenste beheersdoel een in het algemeen niet inpasbaar beheer vereist, de instandhouding van de landgoedeenschap prioritair is aan de realisatie van dat beheer via reservaatvorming. In deze gebieden wordt er naar gestreefd om op basis van beheersovereenkomsten een natuurwetenschappelijk optimaal beheer te realiseren.

Voornoemde uitgangspunten en overwegingen hebben geleid tot de aanwijzing van 2455 ha, onderverdeeld 1126 ha reservaatgebied en 1329 ha beheersgebied op de Veluwe.

De reservaatgebieden zullen na verwerving worden overgedragen aan een terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie, te weten de Stichting het Geldersch Landschap, de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten of het Staatsbosbeheer. Momenteel is nog niet geheel duidelijk welke organisatie(s) uiteindelijk de verworven reservaatgronden zal (zullen) gaan beheren. Enkele percelen reservaatgebied zijn reeds in eigendom en beheer bij één van deze organisaties. De verdeling van de beheers- en reservaatgebieden over de onderscheiden gebieden is als volgt.

Deelgebied	oppervlakte		oppervlakte verworven per 01-10-1990
	reservaat- gebied	beheers- gebied	
Kwelgebieden erosiedalen	357	530	-
Kwelgebieden onderaan de stuwwalflanken	218	179	3
Beekdal van de Hierdense beek	286	327	-
Vochtige landbouwenclaves	78	17	3
Droge landbouwenclaves	147	265	32
Verbinding noordelijke Gelderse Vallei	24	-	-
Overige gebieden	16	11	-
	—	—	—
Totaal	1126	1329	38

De begrenzing en ligging van de gebieden is aangegeven op bijlage 2.

4. BEHEERSDOELSTELLINGEN EN BEHEERSPAKKETTEN

4.1. Beheersdoelstellingen

In de beheers- en reservaatgebieden wordt ernaar gestreefd om de agrarische bedrijfsvoering mede te richten op:

- a. In alle deelgebieden:
 - handhaven van externe productie-omstandigheden;
 - bufferen van aangrenzende natuurterreinen, landschapselementen en beken;
 - handhaven en ontwikkelen van botanische waarden in perceelsranden van graslandpercelen;
 - handhaven, herstellen en ontwikkelen van landschapselementen;
- b. In de akkerbouwgeschikte delen van de droge landbouwenclaves, Wenum-Wiesel en de beekdalen van de Oude Beek, Heelsumse beek, Molenbeek en Leuvenumsche-Staverderse beek:
 - handhaven en ontwikkelen van botanische waarden op akkers.
 - handhaven en ontwikkelen van foerageermogelijkheden voor das, roodwild en korhoen.
- c. In alle deelgebieden, met uitzondering van Dasselaar:
 - handhaven en ontwikkelen van botanische waarden op graslandpercelen.
- d. In Dasselaar:
 - handhaven en ontwikkelen van botanische waarden en weidevogelpopulaties op graslandpercelen.

4.2. Beheerspakketten

In deze paragraaf wordt aangegeven, welke beheersbepalingen voortvloeien uit de in paragraaf 4.1. beschreven beheersdoelstellingen. Deze beheersbepalingen zijn samengesteld tot een aantal beheerspakketten, die hiernavolgend zijn weergegeven.

Beheerspakket 1 is gericht op de handhaving van de natuurlijke handicaps. Beheerspakketten 2, 3 en 4 hebben tot doel de handhaving en ontwikkeling van botanische waarden op graslandpercelen. Deze pakketten bieden tevens goede foerageermogelijkheden voor das, roodwild en korhoen. Beheerspakketten 5, 6 en 7 zijn gericht op het handhaven en ontwikkelen van botanische waarden op percelen die van oudsher vanwege natuurlijke omstandigheden worden beweid. Deze pakketten bieden tevens goede foerageermogelijkheden voor das, roodwild en korhoen. Beheerspakketten 8, 9 en 10 beogen handhaving en ontwikkeling van botanische waarden op akkers. Deze pakketten bieden tevens goede foerageermogelijkheden voor das, roodwild en korhoen. Beheerspakketten 11 t/m 17 zijn gericht op de handhaving en ontwikkeling van zowel botanische waarden als op het instandhouden en ontwikkelen van de weidevogelpopulatie op graslandpercelen. Beheerspakket 18 is gericht op de ontwikkeling van botanische waarden in de perceelsranden van graslandpercelen.

Daarnaast richten alle beheerspakketten zich op het tegengaan van beïnvloeding van aangrenzende natuurgebieden.

Beheerspakketten 19 t/m 22 hebben betrekking op het onderhoud van respectievelijk -kleine wateren, -sloten en greppels, -houtsingels, hakhoutbosjes en knotbomen en -houtwallen.

De pakketten 1, 18 en 19 t/m 22 kunnen overal worden gesloten.

De pakketten 2 t/m 7 kunnen worden gesloten in alle deelgebieden, met uitzondering van Dasselaar.

De pakketten 8, 9 en 10 zijn slechts van toepassing in de in paragraaf 4.1. onder b. genoemde gebieden.

De pakketten 11 t/m 17 zijn slechts van toepassing in Dasselaar.

Perceelsrandenbeheer kan apart worden gesloten (pakket 18) of in combinatie met actief grasland perceelsbeheer (pakketten 2 t/m 7 en 11 t/m 17). Daarnaast is in de pakketten 9 en 10 een bepaling inzake het perceelsrandenbeheer op bouwland opgenomen.

Beheersbepalingen

	beheerspakket	
	nummer RBO'88	1
1. Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de topografische kavel- en perceelsstructuur, het micro-reliëf, de bodemstructuur of het bodemprofiel.		x
2. Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de begreppeling of de detailontwatering of leiden tot verlaging van de grondwaterstand c.q. slootwaterpeilen.		x
3. Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de aanwezige landschapselementen, anders dan ten behoeve van het behoud van het element.		x
4. Indien bij aanvraag van een overeenkomst particuliere bemaling plaatsvindt, dient deze zolang deze voortduurt, zodanig te geschieden dat in de winter en in het voorjaar (tot 1 juni) in het midden van het perceel niet lager wordt afgemalen dan tot een grondwaterstand van 20 cm beneden maaiveld.		x

De bepalingen van beheerspakket 1 maken deel uit van alle volgende beheerspakketten met uitzondering van de pakketten 19 t/m 22. Tevens kan pakket 1 afzonderlijk worden gesloten.

	akket nummers	1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
23.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 8 juni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-
24.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 15 juni	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-
25.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 22 juni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-
26.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 1 april tot 30 juni	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x
27.	Niet maaien en niet weiden in de periode van 30 april tot 30 juni; beweiding met schapen is bovendien niet toegestaan in de periode van 15 april tot 30 april	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x
28.	Percelen niet met mais betelen	-	-	-	-	-	-	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-
29.	Tenminste één maal in de twee jaar een graangewas verbouwen; de teelt van vlinderbloemigen is één maal in de zes jaar toegestaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Een graangewas verbouwen; de teelt van vlinderbloemigen is één maal in de zes jaar toegestaan	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Niet maaien en geen gebruik van stikstofhoudende meststoffen in de periode van 1 oktober tot 15 juni; in deze periode is beweiding toegestaan met maximaal 5 runderen ouder dan 2 jaar of 10 runderen jonger dan 2 jaar of 15 stuks wolven per hectare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Niet maaien en geen gebruik van stikstofhoudende meststoffen in de periode van 1 oktober tot 30 juni; in deze periode is beweiding toegestaan met maximaal 5 runderen ouder dan 2 jaar of 10 runderen jonger dan 2 jaar of 15 stuks wolven per hectare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Niet maaien en geen gebruik van stikstofhoudende meststoffen in de periode van 1 oktober tot 15 juli; in deze periode is beweiding toegestaan met maximaal 5 runderen ouder dan 2 jaar of 10 runderen jonger dan 2 jaar of 15 stuks wolven per hectare	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Niet scheuren, frezen, herinzaaien, doorzaaien en bemesten, geen bagger opbrengen en geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken met uitzondering van pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, brandnetel en ridderszuring in een strook van 3, 5 of 10 meter vanuit vanuit de perceelsrand; indien een naastgelegen sloot wordt geschoond, dient de schoning plaats te vinden in de periode van 1 september tot 15 oktober	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

x= bepaling van toepassing

(x)= bepaling facultatief

- = bepaling niet van toepassing

(x)

ONDERHOUD LANDSCHAPSELEMENTEN

	Beheerspakket nummers RBO 1988	19 36	20 37	21 39	22 42
<u>Bepalingen voor jaarlijks onderhoud</u>					
J1. Geen werkzaamheden verrichten die wijzigingen tot gevolg hebben van de aanwezige landschapselementen anders dan ten behoeve van het behoud van het element		x	x	x	x
J2. Het zorgdragen dat op minimaal 1 m van het element een veekerende afrastering aanwezig is		(x)	(x)	(x)*	x
J3. Het verwijderen van waterplanten uit het element in de periode van 1 september tot 15 oktober		(x)	-	-	-
J4. Geen chemische bestrijdingsmiddelen en meststoffen inbrengen en niet branden in of in de omgeving van het element		x	x	x	x
J5. Het niet onttrekken van water aan het element anders dan voor het drenken van vee dat de aan het element grenzende percelen beweidt		x	-	-	-
J6. Het schonen van sloten en greppels in de periode van 1 september tot 15 oktober		-	x	-	-
<u>Bepalingen voor periodiek onderhoud</u>					
P1. Het op zodanige wijze uitbaggeren c.q. uithalen van het element, in de periode van 1 september tot 15 oktober dat de wateroppervlakte ten minste een ter plaatse nader te bepalen grootte heeft en de waterdiepte in de diepste delen in de periode van 1 oktober tot 1 april tenminste 50 cm bedraagt; het uitkomende materiaal gelijkmatig over het perceel verspreiden en/of afvoeren		x	-	-	-
P2. Het uitdiepen van sloten, greppels en beken in de periode van 1 september tot 15 oktober		-	x	-	-
P3. Het afzetten van de houtige beplanting van het element in de periode van 1 november tot 1 maart; het afkomende takhout dient te worden afgevoerd c.q. verbrand (niet in of in de nabijheid van het element; per 100 m worden een nader te bepalen aantal van een soort als overstaanders gehandhaafd)		-	-	x	x
<u>Bepalingen voor achterstallig onderhoud</u>					
A1. Als P1.		x	-	-	-
A2. Het afvoeren van in de omgeving van of in het element gestort afval		x	x	x	x
A3. Het inplanten van open plaatsen in het element met boom- en struiksoorten die kenmerkend zijn voor de structuur, het karakter en de soortensamenstelling van het element en de streek.		-	-	x	x
A4. Het opruimen van exoten, o.a. Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik en acacia.		-	-	x	x
A5. Het afzetten van (overjarige) houtige beplantingen in de periode van 1 november tot 1 maart; verder als P3.		-	-	x	x
A6. Het aanvullen van het wallichaam tot de oorspronkelijke vorm en breedte.		-	-	-	x

Pakket 19: onderhoud kleine wateren	x : bepaling van toepassing
Pakket 20: onderhoud sloten en greppels	(x) : bepaling facultatief
Pakket 21: onderhoud houtsingels, hak- houtbosjes en knotbomen	(x)*: bepaling is alleen facultatief voor knotbomen
Pakket 22: onderhoud houtwallen	- : bepaling niet van toepassing

4.3. Ontheffingsmogelijkheden

De directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie (LNO) kan namens het BBL ontheffing verlenen van de in de beheersovereenkomsten opgenomen verplichtingen. Als regel geldt dat alleen ontheffing zal worden verleend indien de bedrijfsvoering ernstig gevaar loopt en de natuurbeschermingsbelangen niet ernstig worden geschaad. Aan de ontheffing kunnen voorwaarden worden verbonden.

Een verzoek tot ontheffing dient schriftelijk te worden ingediend bij de directeur LNO, Postbus 9079, 6800 ED ARNHEM.

De directeur LNO dient binnen 15 dagen na verzending van een verzoek tot ontheffing zijn beslissing aangaande dat verzoek aan de ondernemer kenbaar te maken.

4.4. Randvoorwaarden

De in de beheersovereenkomst opgenomen verplichtingen gelden niet indien zij in strijd zijn met een publiekrechtelijke regeling en - voor zover deze regeling de mogelijkheid van ontheffingen en vrijstellingen kent - de ondernemer op een daartoe ingediend verzoek geen ontheffing of vrijstelling heeft verkregen.

Indien de ondernemer één jaar na het sluiten van de beheersovereenkomst deze wenst te beëindigen, dient hij dit ten minste 30 dagen vóór het verstrijken van het betreffende jaar schriftelijk aan het BBL kenbaar te maken.

Indien er sprake is van verpacht land dient de beheersovereenkomst mede te worden ondertekend door de verpachter(s). Deze voorwaarde geldt niet indien de beheersovereenkomst alleen pakket 1 en/of landschapsonderhoud bevat.

In reservaatgebieden kunnen op gronden die eigendom zijn van een publiekrechtelijk lichaam of een particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie geen beheersovereenkomsten worden gesloten, tenzij het ononderbroken gebruik door derden betreft, daterend van vóór 1 december 1977.

Indien er sprake is van een herziening van het beheersplan aan het einde van de beheersperiode, dient de ondernemer uiterlijk één maand voor het aflopen van de beheersperiode zijn beslissing inzake beëindiging, voortzetting volgens het oude beheersplan (maximaal nog één beheersperiode) of overschakeling op een beheersovereenkomst op basis van het herziene beheersplan, aan het BBL mede te delen.

5. VERGOEDINGEN

5.1. Grondsoort

De hoogte van de grondslagen voor de vergoedingen is afhankelijk van de grondsoort in het beheers- en reservaatgebied. Overeenkomstig de RBO 1988 wordt onderscheid gemaakt tussen veen-, klei- en zandgebieden. Het beheers- en reservaatgebied Veluwe wordt gerekend tot de zandgebieden, aangezien de bodem voor meer dan 50% uit zandgronden bestaat.

5.2. Vergoeding voor pakket 1

De vergoeding voor pakket 1 (passief beheer) bedraagt maximaal f 180,-- per ha per jaar.

De vergoeding wordt alleen verstrekt indien de beheersovereenkomst betrekking heeft op grasland of groenvoedergewassen. De hoogte van de vergoeding wordt, naast bovengenoemde maximering, bepaald door de veebezetting op het individuele bedrijf ten tijde van de aanvraag van de beheersovereenkomst.

5.3. Grondslagen voor de berekening van de overige vergoedingen

De vergoedingen voor de pakketten 2 t/m 17 worden, onafhankelijk van de vergoeding voor pakket 1, berekend op basis van de volgende grondslagen:

- opbrengstderving, uitgedrukt in kVEM per ha;
- toename van de arbeidsaanspraken, uitgedrukt in uren per ha;
- verschil in exploitatie-aanspraken, uitgedrukt in guldens per ha.

Voor de verschillende pakketten zijn de grondslagen als volgt:

pakketnummer	opbrengstderving (kVEM/ha)	arbeidstoename (uren/ha)	exploitatiekosten (gld/ha)
2	266	1	66
3	1656	1	209
4	2259	1	152
5	1302	1	227
6	1741	1	171
7	2367	1	82
8	0	0	420
9	0	0	920
10	0	0	1340
11	398	1	66
12	1198	1	57
13	1525	1	29
14	1789	1	209
15	2042	1	182
16	2391	1	152
17	2312	1	/- 68

De vergoedingen kunnen worden berekend na vermenigvuldiging van de opbrengst-derving en arbeidstoename met de prijs per kVEM respectievelijk per arbeids-uur, zoals die jaarlijks op advies van de CBL door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij worden vastgesteld. De vergoedingen voor 1991 zijn opgenomen in bijlage 1.

Voor het opbrengen van ruige mest, het perceelsrandenbeheer en het landschapsonderhoud is alleen de grondslag exploitatie-aanspraken van toepassing. De vergoedingen voor het opbrengen van ruige mest, landschapsonderhoud en per-ceelsrandenbeheer zijn aanvullend op de vergoeding voor het perceelsbeheer. De hoogte van deze grondslag is als volgt:

pakket/bepaling (nr)	exploitatiekosten (gld)
Bepaling 16 (opbrengen ruige mest)	120,-/ha
Perceelsrandenbeheer:	
- grasland	
. pakket 18 afzonderlijk en 18 in combinatie met pakketten 19 t/m 22:	
onbegroeid (langs sloot e.d.)	0,14/m ²
begroeid (langs bosrand e.d.)	0,07/m ²
. pakket 18 in combinatie met pakketten 2 t/m 7 of 11 t/m 17:	
onbegroeid	0,09/m ²
begroeid	0,05/m ²
- bouwland	
. pakketten 8 en 9, bepaling 19:	
onbegroeid	0,06/m ²
begroeid	0,03/m ²
Pakket 19 t/m 22 onderhoud van landschapselementen	
J1 handhaven element	-
J2 plaatsen en/of onderhoud raster	0,69/m ¹
J3 verwijderen waterplanten;	
oppervlakte poel < 75 m ²	45,-/poel
75 - 175 m ²	80,-/poel
> 175 m ²	100,-/poel
J4 geen chemische bestrijdingsmiddelen	-
J5 geen water onttrekken	-
J6 sloten en greppels schonen	0,40/m ¹
P1 uitbaggeren	
oppervlakte poel < 75 m ²	275,-/poel
75 - 175 m ²	340,-/poel
> 175 m ²	440,-/poel
P2 uitdiepen sloten e.d.	0,45/m ¹
P3 afzetten knotbomen	18,-/boom
bij grote aantallen danwel grote omvang	volgens begroting
afzetten houtsingels	80,-/are

A1	uitbaggeren element	volgens begroting
A2	afvoeren afval	25,--/m
A3	inplanten open plaatsen 1 - 25 bomen	6,50/boom
	> 25 bomen	3,65/boom
A4	opruimen exoten	volgens begroting
A5	afzetten houtige beplanting	volgens begroting
A6	aanvullen van wallichamen	volgens begroting

5.4. Vergoeding aan de verpachter

Aan de verpachter(s) die de overeenkomst mede-ondertekent (-ondertekenen) wordt een verpachtersvergoeding verstrekt van in totaal f 25,-- per ha per jaar. Deze vergoeding wordt niet verstrekt indien de verpachter een publiekrechtelijk lichaam of een particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie is. De verpachtersvergoeding wordt in mindering gebracht op de vergoeding aan de pachter.

5.5. Bijzondere bepalingen

Indien en voor zover regelingen in het kader van de Meststoffenwet of de Wet bodembescherming in de toekomst het gebruik van meststoffen beperken, worden zo nodig de grondslagen voor de berekening van de vergoedingen die betrekking hebben op een beperking in het gebruik van meststoffen, aangepast op het onderdeel exploitatie-aanspraken. In dat geval kan bijvoorbeeld worden gedacht aan wijziging van de afzetkosten en wijziging van de wettelijke regeling ten aanzien van de uitrijperioden.

V E R G O E D I N G E N
(prijspeil 1991)

PERCEELSBEHEER

Pakket	Beheersvergoeding (*) (gld/ha/jaar)	Beheersvergoeding(*) inclusief maximale vergoeding pakket 1 (gld/ha/jaar)
1 passief beheer	0	180
botanisch beheer grasland:		
2 licht	200	380
3 15 juni	920	1100
4 30 juni	1110	1290
5 15 juni/beperkte beweiding	790	970
6 30 juni/beperkte beweiding	910	1090
7 15 juli/beperkte beweiding	1080	1260
botanisch beheer bouwland:		
8 licht	420	n.v.t.
9 middelzwaar	920	n.v.t.
10 zwaar	1340	n.v.t.
botanisch/weidevogelbeheer:		
11 licht	260	440
12 1 juni	580	760
13 8 juni	680	860
14 15 juni	970	1150
15 22 juni	1050	1230
16 30 juni	1160	1340
17 voorbeweiding	910	1090

(*) bedragen afgerond op fl. 10,--

De vergoeding voor de facultatieve bepaling voor het aanbrengen van minimaal 10 en maximaal 20 ton ruige mest per ha in de periode van 1 augustus tot 1 april bedraagt f 120,-- per ha.

Pakket	Vergoeding (gld)
Perceelsrandenbeheer:	
- grasland	
. pakket 18 afzonderlijk en 18 in combinatie met pakketten 19 t/m 22	
onbegroeid (langs sloot e.d.)	0,14/m ²
begroeid (langs bosrand e.d.)	0,07/m ²
. pakket 18 in combinatie met pakketten 2 t/m 7 of 11 t/m 17:	
onbegroeid	0,09/m ²
begroeid	0,05/m ²
- bouwland	
. pakketten 8 en 9, bepaling 19:	
onbegroeid	0,06/m ²
begroeid	0,03/m ²
Pakket 19 t/m 22 onderhoud van landschapselementen	
J1 handhaven element	-
J2 plaatsen en/of onderhoud raster	0,69/m ¹
J3 verwijderen waterplanten;	
oppervlakte poel < 75 m ²	45,--/poel
75 - 175 m ²	80,--/poel
> 175 m ²	100,--/poel
J4 geen chemische bestrijdingsmiddelen	-
J5 geen water onttrekken	-
J6 sloten en greppels schonen	0,40/m ¹
P1 uitbaggeren;	
oppervlakte poel 0 - 75 m ²	275,--/poel
75 - 175 m ²	340,--/poel
> 175 m ²	440,--/poel
P2 uitdiepen sloten e.d.	0,45/m ¹
P3 afzetten knotbomen	18,--/boom
bij grote aantallen danwel grote omvang	volgens begroting
afzetten houtsingels	80,--/are
A1 uitbaggeren	volgens begroting
A2 afvoeren afval	25,--/m ³
A3 inplanten open plaatsen 1 - 25 bomen	6,50/boom
> 25 bomen	3,65/boom
A4 opruimen exoten	volgens begroting
A5 afzetten houtige beplanting	volgens begroting
A6 aanvullen van wallichamen	volgens begroting